

Richtlijn voor Huisartsenzorg bij Psychose in de Huisartsenzorg- Hadoks september 2024

Inleiding

Een psychose is een psychiatrisch toestandsbeeld waarbij het contact met de werkelijkheid verloren gaat. Bij een psychotische aandoening gaat de psychose gepaard met een verslechterd functioneren van de patiënt. Psychotische symptomen, negatieve/motivatiesymptomen, cognitieve, depressieve en manische symptomen spelen hierbij een belangrijke rol.

Deze richtlijn biedt handvatten voor de huisartsenzorg voor het herkennen van een psychose of psychotische terugval, inclusief het gebruik van hulpmiddelen zoals het signaleringsplan en de crisiskaart.

Herkennen en Behandelen van Psychose

Symptomen van een psychose kunnen variëren per persoon, maar de volgende symptomen zijn veelvoorkomend:

- **Psychotische symptomen:** wanen, hallucinaties, onsamenhangende spraak, gedesorganiseerd gedrag, catatonie.

Daarnaast kan de patiënt symptomen vertonen uit drie andere symptoomclusters:

- **Negatieve symptomen:** spraakarmoede, verminderde motivatie, verlies van initiatief, vervlakking van gevoelens.
- **Cognitieve symptomen:** problemen met informatieverwerking, concentratie, geheugen, en probleemoplossend vermogen.
- **Affectieve symptomen:** angst, somberheid of manie.

Vroege Voortekenen van een Psychose

- **Idiosyncratische gedragingen:** opvallend afwijkend gedrag zoals plotselinge verandering in gewoontes of fixatie op specifieke onderwerpen.
- **Angst en agitatie:** toenemende angst, prikkelbaarheid, slaapproblemen en onrust.
- **Depressie en terugtrekkinggedrag:** somberheid, verminderde energie, terugtrekken uit sociaal contact, verandering in eetpatroon.
- **Ontremming en impulsief gedrag:** verhoogde activiteit, impulsieve acties, agressief gedrag.
- **Beginnende psychose:** gevoel in de gaten gehouden te worden, verwarde spraak, hallucinaties, paranoïde gedachten.

Niveaus van signalen van dreigende psychose en bijbehorende acties beschreven in de tabel:

Niveau 1	Normale, stabiele situatie	Geen actie vereist
Niveau 2	Voortekenen van psychose zijn licht tot matig aanwezig	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseer stressfactoren in het dagelijks leven en bespreek de verandering in de laatste dagen. • Maak afspraken met de patiënt over het onderhouden van contact en zelfherstel. • Betrek de familie en andere directbetrokkenen bij de ondersteuning. • Onderzoek succesvolle coping strategieën uit het verleden en mogelijkheden voor toekomstige succesvolle strategieën. • Informeer de eventuele behandelaar, huisarts en/of psychiater, met medeweten van de patiënt. Overweeg melding bij politie. • Melding maken in attentieregel van het HIS • Melding maken naar Huisartsen Spoedpost • Bij bekende GGZ-patiënt, vooraanmelding Crisisdienst
Niveau 3	Voortekenen van psychose zijn in ernstige mate aanwezig	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeel de ernst van de situatie: kan de patiënt nog contact maken met de realiteit? Is er risico voor schade aan zichzelf of anderen? • Inventariseer of er nog afspraken te maken zijn. • Bespreek de volgende stappen met de regiebehandelaar, huisarts en/of psychiater. Schakel de Crisisdienst in.

Hulpmiddelen vanuit GGZ:

Nagaan of onderstaande hulpmiddelen opgesteld zijn en zo ja waar deze zijn terug te vinden:

- **Signaleringsplan:** Een plan dat door de behandelaar samen met de patiënt wordt opgesteld om vroege signalen van terugval te herkennen. Hierin worden acties beschreven die zowel de patiënt, als zijn omgeving en de hulpverlener kunnen ondernemen.
- **Crisiskaart:** Een compact document dat beschrijft wat er moet gebeuren in het geval van een psychische crisis. Dit wordt opgesteld samen met een ervaringsdeskundige en bevat informatie zoals contactpersonen, medicatie, afspraken met de huisarts of behandelaar, en persoonlijke wensen.

Door tijdige interventie op basis van deze richtlijn kunnen de gevolgen van een psychose beperkt worden en kan vaak een chronisch verloop worden voorkomen.

<https://www.ggzstandaarden.nl/zorgstandaarden/psychose/introductie>

<https://www.ggzstandaarden.nl/api/side-product/open-file/b649b241-1e22-41ba-8780-e09556a45157>: samenvattingskaart zorgstandaard